

Koncepce rodinné a seniorské politiky
města Chotěboř

na období 2019 - 2023

Obsah

Úvod	3
1. Východiska koncepce rodinné a seniorské politiky města Chotěboř	4
1.1. Teoretická východiska	4
1.2. Analýza koncepce rodinné a seniorské politiky kraje Vysočina	5
1.3. Vybraná demografická východiska	9
2. Cíle rodinné a seniorské politiky města Chotěboř	12
2.1. Obecné cíle	12
2.2. Specifické cíle	13
3. Aktéři rodinné a seniorské politiky města Chotěboř	14
3.1. Institucionální zajištění rodinné a seniorské politiky	14
3.2. Další aktéři rodinné a seniorské politiky města Chotěboř	14
4. Konkrétní opatření	21
5. Použité zdroje a literatura	21

Úvod

Rodinná a seniorská politika je odvětvím sociální politiky. Je řešena na celostátní i regionální úrovni. Obec, která zajišťuje sociální politiku na regionální úrovni, je jedním z nejdůležitějších aktérů rodinné a seniorské politiky, protože blíže zná potřeby rodin a seniorů a má přehled o místních podmínkách.

Město Chotěboř má zpracovanou Konceptci rodinné politiky od roku 2012 a Komunitní plán města Chotěboř, který byl schválen zastupitelstvem města v roce 2007 a v současné době je inovován s větším zřetelem na tuto problematiku (aktualizace v letech 2012 a 2016).

Tato navazující koncepce analyzuje potřeby rodin a seniorů ve městě Chotěboři, řeší demografický a populační vývoj města a identifikuje základní faktory ovlivňující nutnost dlouhodobého řešení rodinné a seniorské politiky. Definuje poskytované služby pro rodiny a seniory, poukazuje na stávající způsob financování a na spektrum možných aktivit.

Tento dokument se inspirovuje Konceptcí rodinné a seniorské politiky Kraje Vysočina zpracované na období let 2017 – 2021. Kraj Vysočina zde řeší všechny dílčí oblasti běžného života obyvatel. Zaměřuje se na rodinu, která je místem, kde se uskutečňuje většina péče o ty, kteří ji vzhledem ke svému věku či zdravotnímu stavu potřebují. Dbá na zajištění a poskytování širokého spektra kvalitních, dostupných a plnohodnotných služeb na profesionální úrovni, směřujících k zabezpečení spokojeného života v rodině a bezpečného a pokojného stáří seniorů.

Město Chotěboř má v Kraji Vysočina velkou oporu. Vize Kraje Vysočina zní: **„Vytvoříme vhodné podmínky pro bezpečný, komplexní a plnohodnotný rozvoj rodiny a práv dětí, pozitivní stárnutí a mezigenerační solidaritu“.**

1. Východiska Koncepce rodinné a seniorské politiky města Chotěboř

1.1. Teoretická východiska

- V polovině dvacátého století demografové zaznamenali výrazné změny v rodinném chování společnosti, které nazýváme druhou demografickou revolucí. Následně se začaly objevovat sociologické studie o vyšší individualizaci současné evropské společnosti (A. Giddens, Z. Bauman, U. Beck atd.)
- Rodiny jsou však jedním z nejvýznamnějších prvků pro existenci státu a jejich podpora je proto považována za **veřejný zájem**. Evropské státy přijímají opatření k ochraně rodin, aby tak rodiny mohly vykonávat své tradiční funkce, jako je funkce socializační, výchovná nebo reprodukční. Právo na ochranu rodičovství a rodiny se stalo i součástí **Listiny základní práv a svobod**, která je součástí ústavního pořádku České republiky.
- Rodinná politika jako politika podporující rodiny v plnění jejich přirozených funkcí.
- Podpora rodin by však neměla být poskytována jen ze strany státních orgánů. Podle **principu subsidiarity** by měly odpovědnost podle svých možností převzít i jiné subjekty, které jsou potřebnému jedinci nejbližší. Podle tohoto principu je každý zavázán nejdříve pomoci sám sobě, a pokud to není možné, měla by mu pomoci rodina. Rodině pak rovněž přísluší, aby si pomohla sama svými silami a teprve pokud si nemůže sama pomoci, obrací se na další subjekty sociální politiky, na místní organizace, dobrovolná sdružení, obecní a krajské orgány a až v poslední řadě na centrální státní orgány (Potůček (ed.) 2005:250). Podpora rodin ze strany veřejné správy by se tedy měla odehrávat především na úrovni obcí a krajů, protože tyto orgány znají potřeby rodin v daném regionu, mohou lépe zajistit dobře cílená opatření a mají možnost úzce spolupracovat s místními organizacemi občanského sektoru.
- Samotné rodiny by měly podle **principu participace** mít možnost se účastnit procesu tvorby a realizace opatření, která se pak týkají jich samotných. Přestanou tak být pouhými klienty systému podpory rodiny a stanou se jeho spolutvůrci. Diskuse mezi zájmovými organizacemi, občany a veřejnou správou pak může nejefektivněji probíhat na nižších úrovních územní samosprávy, jako jsou právě obce a kraje.

1.2. Analýza koncepce rodinné a seniorské politiky Kraje Vysočina

„Analýza potřeb rodin a seniorů v Kraji Vysočina řeší demografický a populační vývoj kraje, identifikuje základní faktory ovlivňující nutnost dlouhodobého řešení rodinné a seniorské politiky. Definuje poskytované služby a jejich aktéry, poukazuje na stávající způsoby financování a na spektrum možných podporovaných aktivit.

Závěry analýzy, které jsou podkladem pro stanovení strategie, lze krátce vyhodnotit takto:

- Od roku 2009 se neustále snižuje počet obyvatel kraje – vlivem záporného migračního salda i snižujícího se přirozeného přírůstku.
- V roce 2014 nepatrně vzrostl počet narozených dětí, nadále se zvyšuje průměrný věk matky při narození prvního dítěte (28,2 let), stoupá počet dětí narozených mimo manželství (41,3 %), klesá počet (umělých) potratů.
- Muži i ženy vstupují do manželství stále ve vyšším věku, v kraji klesá počet rozvodů, polovina rozvodů připadá na manželství trvající 15 a více let. Zastoupení rozvedených manželství s nezletilým dítětem je vyšší než 58 %.
- Kraj Vysočina má společně s Pardubickým krajem třetí nejvyšší průměrný počet členů na domácnost. Podíl domácností s vyživovanými dětmi v kraji je mírně nad celostátním průměrem, nicméně v kraji klesá podíl domácností s dětmi do 12 let (v roce 2015 se jednalo o 20 % domácností). Z hlediska typu domácností (úplné, neúplné, s nebo bez závislých dětí, domácnosti jednotlivců) se na Vysočině snižuje podíl úplných rodin směrem k celostátnímu průměru. Podíl neúplných rodin se však stále drží pod celorepublikovým průměrem.
- Nastavené podmínky v ČR komplikují dobrou slučitelnost rodičovské a profesní role. Na jedné straně možnost dosažení stejného vzdělání mužů i žen umožňuje oběma pohlavím prakticky stejně slibné zahájení profesní kariéry, na druhé straně se obecně předpokládá její kontinuální vývoj u mužů a diskontinuitní vývoj u žen.
- Téměř polovina členů tuzemských domácností tvořených pouze jedním rodičem s alespoň jedním závislým dítětem spadla v roce 2014 pod druhou hranici chudoby. V podobné situaci bylo 45 % osamělých žen, resp. osob ve věku 65 a více let.
- Celkem 63 % materiálně deprivovaných osob v šetření ČSÚ uvedlo, že si nemohou dovolit právě čtyři z devíti sledovaných položek. Mezi nimi se pak nejčastěji jedná o úhradu neočekávaného výdaje, zaplacení týdenní dovolené pro všechny členy domácnosti, vlastnění auta a možnost jíst maso každý druhý den.

- Předškolní docházka vyvažuje vzdělanostní deficit u dětí vyrůstajících v nepodnětném prostředí.
- Pedagogové nemají ucelené znalosti z oblasti domácího násilí, poruch osobnosti, závislostí, bezdomovectví apod.
- Dlouhodobá nezaměstnanost a absence stabilního bydlení vede k rezignaci rodičů, k apatii a k užívání návykových látek. Chudoba má daleko závažnější důsledky pro děti než pro dospělé - děti žijí v prostředí trvalé nejistoty, ve světě chudém nejen materiálně, ale i z hlediska stimulací. Tento patologický vývoj v konečném důsledku vede k odnětí dětí z rodiny. Jde o jeden z důvodů, proč jsou umisťovány do ústavních zařízení děti daleko více psychicky a mravně narušené než dříve.
- Pro řadu rodin se však stala nákladná samotná docházka dětí do mateřské školy.
- Prosociální vlastnosti dětí z ohrožených rodin jsou ve špatném stavu - děti mnohdy přicházejí do školy i do předškolních zařízení nevychované, nepřipravené, bez elementárních návyků.
- Nedostatečná síť dětských psychiatrických ambulancí vede k tomu, že jsou děti zbytečně hospitalizovány jen proto, aby se jim zajistila základní psychiatrická péče. Spíše než psychoterapie se užívá u dětí medikace.
- Transformace péče o ohrožené děti (v současném pojetí spojená spíše s dehonestací dětských domovů na straně jedné a glorifikací pěstounské péče na straně druhé) zcela opomíjí nutnost podpory biologické rodiny a požadavek kvality náhradního rodinného prostředí.
- Orgány sociálně právní ochrany dětí evidují stále více multiproblémových rodin, v nichž je kumulováno několik patologických jevů nezaměstnanost, zadluženost, alkoholismus, trestná činnost rodičů i dětí, nestálé bydlení apod.). Řadě rodin by problémy pomohl vyřešit plnohodnotný pracovní poměr a stálé bydlení.
- Neustále přibývá osob ve věku 65 a více let, zvyšuje se průměrný věk obyvatel (k 31. 12. 2014 - 41,9 let, k 31. 12. 2015 - 42,1), prodlužuje se střední délka života neboli naděje dožití při narození (stav k 31. 12. 2015 muži 76,7 let a ženy 82,3 let). Zvyšuje se index stáří, který překročil hodnotu 100 již v roce 2007.
- Senioři na Vysočině nejčastěji umírají mezi osmdesátým a devadesátým rokem věku. Nejčastěji umírají v různých zdravotnických zařízeních (67,9 %), doma jich zemřela jen zhruba pětina a v zařízeních sociální péče cca 7 %. Nejčastější příčinou smrti jsou nemoci oběhové soustavy.
- Pro domácnosti seniorů je na Vysočině nejtypičtější bydlení ve vlastních rodinných domech, relativně časté je u nich jiné bezplatné užívání bytu.

- Senioři jsou celkově v životě spokojeni tam, kde žijí, a nehodlají se stěhovat. Pokud uvažují o stěhování, tak v souvislosti s obavami o možnou nesoběstačnost. Pak by rádi využili domovy pro seniory, na něž je stále relativně dlouhá čekací doba.
- Vzdor tomu, že je v kraji k dispozici přes dva tisíce sto lůžek v domovech pro seniory, přesahoval ke konci roku 2014, za který jsou poslední dostupná data, počet neuspokojených žadatelů jejich kapacitu více než o polovinu, v případě domovů se zvláštním režimem byl nepoměr ještě vyšší. Následoval trend přeměny části kapacit domovů pro seniory na domovy se zvláštním režimem a zřizování domovů se zvláštním režimem soukromými subjekty.
- Stoupá počet hospitalizovaných v léčebnách dlouhodobě nemocných, průměrná ošetrovací doba v těchto zařízeních klesá.
- Senioři tvoří na Vysočině velkou většinu pacientů domácí zdravotní péče, jednoznačně převládají pacienti s chronickým onemocněním.
- V oblasti využívání placených služeb senioři nejsou dosud příliš ochotni utrácet za nadstandard, nicméně v akutní situaci by své finanční prostředky pro služby využili.
- Podle projekce obyvatel by měla Vysočina do roku 2050 ztratit desetinu populace, ovšem počet obyvatel ve věku 65 a více let by se měl zvýšit téměř o polovinu, takže by tvořili více než třetinu obyvatelstva kraje.
- Senioři na Vysočině mají dosud relativně nižší úroveň vzdělání, zvláště vysoký podíl osob se základním vzděláním je u žen a u nejstarších věkových skupin.
- Od roku 2011 na Vysočině působí Univerzita třetího věku, jejíž přednášky v roce 2014 vyslechly téměř čtyři tisíce účastníků.
- Informační technologie senioři v Kraji Vysočina využívají stále jen v omezené míře, osobní počítač dosud nikdy nepoužilo pětasedmdesát, internet osmdesát procent osob ve věku 65 a více let.
- Míra ekonomické aktivity staršího obyvatelstva v Kraji Vysočina má vzestupný trend, do značné míry ale závisí na stavu hospodářského cyklu a na administrativních opatřeních (věk odchodu do důchodu).
- Senioři si rádi přivydělávají k důchodu, jsou ochotni pracovat i za nižší mzdu.
- Co se týče obav seniorů, nejvíce jsou směřované do oblasti zdraví a nesoběstačnosti.
- U seniorů v Kraji Vysočina se v poslední době projevuje rostoucí trend u některých chronických onemocnění, zejména hypertenzních nemocí. Chroničtí pacienti představují zhruba tři čtvrtiny celkové populace seniorů v kraji.

- V kraji rostl počet příjemců starobních důchodů, výrazně rychleji stoupal počet osob pobírajících předčasný důchod. Vzdor růstu starobních důchodů jejich průměrná výše na Vysočině stále více zaostává za celorepublikovou úrovní a současně se stále více rozvírají nůžky mezi průměrnou výší důchodu u mužů a žen.

Všechny tyto faktory dokládají, že problematika rodinné a seniorské problematiky se v Kraji Vysočina potýká s mnoha problémy, na které by měl Kraj Vysočina v horizontu následných pěti let reagovat sérií opatření pro zlepšení. Zaměření rodinné a seniorské problematiky je však příliš rozsáhlé a průřezové s přesahy zejména do oblastí zdravotnictví, školství, dopravy a dalších, které není úplně možné zkoordinovat, byť by to bylo jistě žádoucí. Proto je nutné se na strategické úrovni věnovat nejdůležitějším aspektům z pohledu agend sociálního odboru krajského úřadu a řešit především oblasti koncepčně neupravené v jiných strategických dokumentech kraje.“

Zdroj: Koncepce rodinné a seniorské politiky Kraje Vysočina na období 2017 - 2021

1.3. Vybraná demografická východiska

Počet obyvatel ve správním obvodu městského úřadu Chotěboř

	Ke dni 18.02. 2013	Ke dni 04.02. 2014	Ke dni 16.01. 2015	Ke dni 25.01. 2016	Ke dni 08.02. 2017	Ke dni 12.02. 2018	Ke dni 20.02. 2019	Aktuální počet osob do 18-ti let věku ke dni 31.12.2018
Bezděkov	257	260	261	251	253	245	242	42
Borek	131	131	129	127	126	127	124	23
Čachotín	180	181	179	183	178	186	174	28
Čečkovice	82	81	78	79	82	82	85	16
Dolní Sokolovec	94	88	80	75	79	86	91	15
Heřmanice	62	61	59	62	61	57	55	8
Chotěboř	9 440	9 431	9 415	9 337	9 287	9 236	9 191	1 712
Jeřišno	303	301	294	285	280	270	265	39
Jilem	122	122	121	125	127	129	125	23
Jitkov	235	235	239	240	234	234	242	53
Klokočov	120	121	121	129	126	126	126	27
Kraborovice	91	91	91	97	98	98	97	14
Krucemburk	1 570	1 560	1 573	1 569	1 555	1 546	1 571	308
Lány	56	54	54	54	53	52	52	8
Libice nad Doubravou	859	856	859	864	866	873	868	165
Maleč	694	672	678	674	672	665	653	103
Nejepín	60	61	66	63	65	65	68	11
Nová Ves u Chotěboře	581	577	576	566	554	556	549	111
Oudoleň	338	339	358	357	355	358	371	81
Podmoklany	149	148	142	142	137	139	138	27
Rušínov	176	177	170	174	176	181	183	27
Sedletín	289	286	278	273	275	282	282	51
Slavětín	100	101	103	100	102	98	103	27
Slavíkov	311	307	301	292	294	298	292	43
Sloupno	49	46	45	44	43	41	40	8
Sobíňov	693	682	682	702	712	705	712	153
Uhelná Příbram	503	508	514	507	520	526	512	97
Vepřikov	335	328	329	336	332	328	327	47
Vilémov	995	991	979	981	970	971	970	159
Víska	175	173	177	181	181	186	187	39
Ždírec nad Doubravou	3 145	3 138	3 136	3 111	3 109	3 090	3 066	640
CELKEM	22 195	22 107	22 087	21 980	21 902	21 836	21 761	4 105

Zdroj: matrika městského úřadu Chotěboř

Již Koncepce rodinné politiky města Chotěboř z roku 2012 poukázala počínaje rokem 2010 na nepříznivý demografický vývoj, od tohoto roku počet obyvatel postupně ubývá jak přímo ve městě Chotěboři, tak i v jeho celém správním obvodu.

Počet osob do 18-ti let věku ve správním obvodu města Chotěboře k 31.12.

2013	2014	2015	2016	2017	2018
3 888	3 912	4 047	4 132	4 116	4 107

Zdroj: matrika městského úřadu Chotěboř

Do roku 2016 počet osob do 18-ti let věku ve správním obvodu stoupal, od roku 2017 je trend opačný, počet dětí klesá.

Statistika pohybu obyvatel města Chotěboř a místních částí za rok 2018

Pohyb obyvatel – - statistika za rok 2018								
část obce	stav k 31.12.2017	narození	úmrtí	přihlášení	odhlášení	přehlášení	změny	stav k 31.12.2018
Bílek	279	3	-1	5	-5	-1	1	280
Chotěboř	7947	86	-111	123	-127	5	-24	7923
Dobkov	108	1	-3	0	0	0	-2	106
Klouzovy	69	0	0	0	0	0	0	69
Marieves sloučena s Příjemkami k 1.1.2004								
Počátky	152	1	-1	1	0	-1	0	152
Příjemky	175	0	0	0	0	-2	0	173
Rankov	148	3	-2	1	-1	0	1	149
Střížov	113	3	-1	2	-7	0	-3	110
Svinný	232	1	-2	4	-5	-1	-3	229
celkem	9223	98	-121	136	-145	0	-32	9191

Zdroj: matrika městského úřadu Chotěboř

Ve městě Chotěboři se v roce 2018 narodilo méně dětí ku počtu zemřelých osob, stejně tak pozitivní migrace je nižší než migrace negativní. Na základě těchto skutečností došlo v roce 2018 ke snížení počtu obyvatel oproti roku předcházejícímu o 32 osob.

Věková struktura obyvatelstva města Chotěboře ke dni 31.12.

	2013	2014	2015	2016	2017
Počet obyvatel celkem	9 480	9 444	9 385	9 343	9 290
V tom podle pohlaví muži	4 682	4 657	4 614	4 607	4 582
ženy	4 798	4 787	4 771	4 736	4 708
V tom ve věku (let): 0-14	1 383	1 369	1 354	1 350	1 367
15-64	6 396	6 318	6 238	6 168	6 049
65 a více	1 701	1 757	1 793	1 825	1 874
Průměrný věk	41,8	42,3	42,5	42,8	43,1

Zdroj: ČSÚ

Z věkové struktury je zřejmý nepatrně vyšší počet žen než mužů, město Chotěboř má vysoký podíl obyvatelstva v produktivním věku, což ukazuje na dostatečné zázemí pro rodinný a pracovní život a vypovídá o zájmu mladých lidí ve městě zůstat a žít zde se svými rodinami. Postupně dochází ke zvyšování průměrného věku obyvatel, přibývá osob ve věku 65 a více let – to vše vede ke stárnutí populace.

2. Cíle rodinné a seniorské politiky města Chotěboř

2.1. Obecné cíle

Rodinná a seniorská politika města Chotěboř je soustředěna na podporu rodin ve výkonu jejich přirozených funkcí. Pamatuje na všechny vývojové fáze rodin, stejně jako na jejich potřeby v konkrétních situacích. Stěžejními oblastmi podpory, na které se rodinná a seniorská politika v současnosti zaměřuje, jsou:

- podpora vytváření vhodných socioekonomických podmínek pro fungování rodin zaměřující se na finanční zajištění rodiny a slučitelnost práce a rodiny podporou svobodného rozhodování rodin o způsobu zajištění péče o děti, v němž ani jedna z alternativ nebude znamenat sociální či finanční znevýhodnění;
- podpora žádoucích funkcí rodiny včetně podpory služeb pro funkční i ohrožené rodiny;
- finanční i nefinanční podpora rodin a seniorů;
- podpora dalších subjektů podporujících rodinu;
- spolufinancování sociálních služeb a služeb veřejných souvisejících;
- ochrana práv ohrožených dětí, podpora práce s dětmi a rodinami v agendě SPOD;
- podpora rodin se specifickými potřebami;
- podpora pozitivního stárnutí a mezigenerační solidarity, vzdělávání a celoživotní učení, dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce, péče o seniory s omezenou soběstačností.

Cílem rodinné a seniorské politiky města Chotěboř je vytvořit v obci prostředí celkově přátelské rodině a posilovat vědomí rodinných hodnot v celé společnosti.

Především u dnešní mladé generace musí být kladen důraz na vědomí hodnoty manželství, rodičovství a rodiny a vlastní odpovědnosti za její funkčnost a stabilitu. Je třeba posilovat sociální a ekonomickou soběstačnost, a tím mezigenerační solidaritu a soudržnost rodin. Dětem z rodin se specifickou potřebou by měla být věnována speciální pozornost s cílem jejich vzdělávání, budoucího uplatnění na trhu práce a ve společnosti, a to jen s minimálními rozdíly oproti jejich vrstevníkům z ekonomicky a sociálně silnějších a fungujících rodin.

2.2. Specifické cíle

Hlavní cíl

Hlavním cílem regionální rodinné a seniorské politiky je vytvořit příznivé podmínky pro vznik a fungování rodin (prostředí přátelské rodině) prostřednictvím souhrnu provázaných opatření, spočívajících nejen ve finanční podpoře rodiny, ale zejména v podpoře služeb pro rodinu, společensko-kulturních akcí, vzdělávacích a osvětových aktivit, dostupného bydlení, dále přizpůsobováním a budováním infrastruktury.

Specifické cíle

1. Dostat rodinu do centra pozornosti tj. v praxi uplatňovat prorodinný úhel pohledu na všechny záležitosti, které se dotýkají života rodin a tím podporovat prorodinné klima s lokálními a regionálními aspekty.
2. Podpořit schopnost rodin ve všech vývojových fázích jednat autonomně při výkonu přirozených funkcí rodin (sociálně-ekonomická, socializační, výchovná, regenerační a podpůrná).
3. Vytvořit podmínky k diferencované podpoře rodin v jejich různých vývojových fázích. Komplexní obecní rodinná politika musí zohledňovat specifika rodin, včetně těch rodin, které se s problémy a zátěží nedokážou vypořádat samy, a nabídnout jim taková podpůrná opatření, která umožní vhodně řešit jejich situaci a reagovat na jejich potřeby.
4. Zapojit všechny aktéry na místní úrovni a usilovat o jejich efektivní spolupráci, podporovat jejich činnost.
5. Motivovat a povzbuzovat rodiny v jejich angažovanosti při tvorbě a realizaci regionální rodinné politiky.
6. Zajistit dostatečnou informovanost občanů o opatřeních, aktivitách rodinné politiky a situaci rodin v regionu či o případných dalších opatřeních týkajících se rodin a dostatečně tato opatření a aktivity propagovat.

3. Aktéři rodinné a seniorské politiky města Chotěboř

3.1. Institucionální zajištění rodinné a seniorské politiky

Institucionální zajištění je jedním z nezbytných předpokladů efektivní politiky. Do této oblasti spadají orgány zřizované za účelem řešení dané politiky (orgány státní správy na ústřední, regionální a místní úrovni; orgány samosprávy na regionální a místní úrovni), dokumenty a nastavení procesů, prostřednictvím kterých získává politika nové impulsy. Legislativní rámec je v oblasti institucionálního zajištění na úrovni samospráv vstřícný. Na strategické úrovni je dosud rodinná politika explicitně zmíněna spíše výjimečně.

Samostatná funkce pracovníka vyčleněného pouze na realizaci/koordinaci rodinné politiky dosud není pravidelným jevem. Tam, kde je funkce pracovníka pro rodinnou politiku samostatně vyčleněna, je možné pozorovat nezpochybnitelné pozitivní přínosy. V praxi dochází k vyčlenění „rodinného“ úředníka v rámci sociálního odboru, jeho zařazení pod kancelář ředitele úřadu nebo do samostatného odboru.

V rámci města Chotěboře pozice koordinátora rodinné politiky zřízena není. Rodinnou politiku města podporují strategické dokumenty města (koncept rodinné a seniorské politiky, komunitní plán) i zřízené poradní komise jako sociální a zdravotní komise, sportovní komise, kulturní a zájmová komise.

3.2. Další aktéři rodinné a seniorské politiky města Chotěboř

Je důležité do tvorby a realizace rodinné a seniorské politiky zapojit nejen instituce, ale i další aktéry rodinné a seniorské politiky.

- vzdělávací instituce

Město Chotěboř v současné době zřizuje dvě zařízení předškolního vzdělávání – **Městské jesle** (zařízení pro péči o děti ve věku do tří let - péči v denním režimu, která je zajištěna kvalifikovaným personálem s důrazem na všestranný a harmonický rozvoj individuality dítěte, s možností poskytnutí hlídacích služeb) a **Mateřskou školu Chotěboř**, která má v současné době 3 pracoviště. V rámci sladování profesního a rodinného života chceme tato zařízení podporovat i nadále.

V rámci základního školství město Chotěboř zřizuje dvě základní školy a jeho záměrem je podporovat tyto školy i nadále.

V rámci uměleckého školství zřizuje město **Základní uměleckou školu**, které byla v minulých letech zrekonstruována budova, s její podporou je počítáno i nadále.

Město Chotěboř zřizuje také **Junior DDM-SVČ Chotěboř**, který je centrem zájmového vzdělávání dětí, dospělých i seniorů. Toto zařízení převzalo město Chotěboř v roce 2011 od Kraje Vysočina. Podařilo se zakoupit budovu a postupně je realizována její rekonstrukce. V rámci Junioru DDM-SVČ pracuje *Mateřské centrum Junior*. Jeho činnost je součástí prorodinné politiky města Chotěboř. Každý den je v provozu otevřená herna volně přístupná rodinám s dětmi. Zároveň probíhají řízené aktivity, po celý týden od pondělí do pátku, v dopoledních i odpoledních hodinách. Jejich rozsah je značný, jsou to velmi oblíbené pohybové činnosti pro děti od půl roku po předškoláky a dále tvořivé činnosti. Zájem o tyto pravidelné kroužky pro nejmenší je obrovský, týdně je navštíví cca 180 dětí plus jejich doprovod. Nejsou to pouze rodiče, ale s dětmi dochází i prarodiče, kroužky tudíž fungují i jako mezigenerační centrum. Dále probíhají i nepravidelné akce, např. exkurze do zajímavých míst, výlety, divadélka, dopravní hřiště a jiné zajímavé počiny. Velmi významnou funkcí mateřského klubu je setkávání a sdílení maminek, které mohou prožívat pocit sociální izolace na rodičovské dovolené. Klub je registrován v celorepublikové Síti pro rodinu a pracovnice klubu se pravidelně školí a vzdělává u této i jiných institucí.

V Junioru DDM-SVČ Chotěboř probíhá v odpoledních hodinách i *Klub volného času pro všechny děti a mládež*. Poskytuje jim možnost aktivního využití volného času, aniž by museli překonávat různé bariéry nároků na aktivitu, dovednosti či schopnosti. Klub nabízí cílové skupině akce organizované, jednorázové i ve formě pravidelných aktivit. Děti a mládež sem mohou přijít, popovídat si, poslouchat muziku, případně si zahrát stolní fotbal, kulečnick, deskové hry, ale také různé hry na PlayStationu, VR realitě aj. Činnost klubu zajišťují proškolení pracovníci.

Město Chotěboř chce činnost DDM-SVČ Chotěboř podporovat i nadále. Podaným projektem chce město rozšířit činnost na *Komunitní centrum Junior*. Komunitní centrum bude sloužit jako místo pro setkávání za účelem realizace volnočasových, vzdělávacích, kulturních, zájmových, výchovně vzdělávacích

a environmentálních akcí a aktivit. Bude tu probíhat např. volnočasový klub pro seniory, mateřský klub a jeho aktivity nebo volnočasový klub Junior pro děti a mládež, které jsou ohrožené sociálním vyloučením. Komunitním centrem se rozšíří cílová skupina, které bude toto zařízení sloužit. Cílové skupiny budou moci využít služeb komunitního pracovníka např. v záležitostech poradenství, otázek finanční gramotnosti, pomoc při vyhledávání informací na internetu či odborných materiálech, pomoc při postupování jednotlivců a skupin v procesech vedoucích k řešení společných problémů, zprostředkování komunikace mezi komunitou a zástupci samospráv, aj.

- komerční sektor (např. zaměstnavatelé, poskytovatelé komerčních služeb);

V Chotěboři pracuje mnoho firem. Město Chotěboř by je k prorodinné politice chtělo motivovat tím, že může být firma oceněná za podporu prorodinné politiky při každoročním vyhlašování cen v rámci Cen města Chotěboř.

- služby

Cekus – tato příspěvková organizace města zaštiťuje veškerou kulturní činnost ve městě. Sdružuje kino, městské muzeum, knihovnu a IC.

Knihovna Ignáta Herrmanna a Informační centrum Chotěboř:

Historie knihovny sahá až do roku 1843. V současné době provozuje půjčovnu pro dospělé čtenáře, půjčovnu pro dětské čtenáře, Společenskou a kulturní místnost v podkroví knihovny a informační centrum. Knihovna pořádá besedy a vzdělávací lekce pro žáky základních a mateřských škol místních i ze širokého okolí. Pro návštěvníky podkroví je připravena pestrá nabídka přednášek vzdělávacích, kulturních i cestopisných. Zkrátka nepřijdou ani senioři, pro které knihovna pořádá Virtuální univerzitu třetího věku, při Provozně ekonomické fakultě České zemědělské univerzity v Praze. Vzdělávání seniorů, po povinných šesti semestrech, je zakončeno slavnostní promocí.

Informační centrum:

Infocentrum je členem Asociace turistických informačních center a patří k oficiálním turistickým informačním centřům podle podmínek České centrály cestovního ruchu - CzechTourism. Své služby poskytuje návštěvníkům města, turistům, široké veřejnosti a občanům města od 01.01.2005. Poskytuje informace zejména o kulturních a sportovních akcích, ubytování, stravování,

firmách, službách, institucích, úřadech, dopravních spojích, kulturních a přírodních památkách, zdravotnictví, školství, vycházkových trasách, regionálních osobnostech aj.

Pečovatelská služba – je určena osobám s chronickým onemocněním, zdravotním postižením, seniorům, kteří se ocitli v nepříznivé sociální situaci, kterou nemohou řešit vlastními silami, ani za pomoci svých blízkých či dostupných veřejných služeb, jejichž potřeby lze naplnit aktuální nabídkou služeb PS Chotěboř. Pečovatelská služba je určena osobám od 27 let věku.

Akce pořádané městem:

Chotěbořské dny pro seniory – pořádá město Chotěboř od roku 2015 a připojuje se tak k oslavám mezinárodního dne seniorů, který připadá na 1. října. Chotěbořské dny pro seniory nabízí seniorům a osobám se zdravotním postižením bohatý program (zájezd, ples, přednášky, zdravotní cvičení pro seniory). Každoročně se doprovodných akcí účastní na 300 seniorů a osob se zdravotním postižením.

Senior Akademie – tento projekt probíhá od roku 2010. Hlavním cílem tohoto projektu je aktivně a soustavně působit na seniory a nabízet jim vhodnou činnost vedoucí k oslabení rizikového chování a také vedoucí ke kvalitnější sociální interakci. Na území města žilo ke dni 31.12.2018 celkem 9.191 obyvatel. Z celkového počtu obyvatel tvoří přibližně polovina mužů a polovina žen. Z toho obyvatel ve věku 60 a více let tvoří 25 %, tj. čtvrtina obyvatelstva Chotěboře. Z uvedených čísel lze usoudit, že v Chotěboři žije statisticky významné procento **dříve narozených** obyvatel. Jedinci této sociální skupiny se mnohdy cítí ohroženi kriminalitou a často neumí dobře vyhodnotit rizikové faktory svého chování. Pro eliminaci rizik je třeba vhodně a aktivně působit na tyto obyvatele.

Právo pro každý den Chotěboř – tento projekt je součástí provázaného systému aktivit. Probíhá již od roku 2012. Projekt je v souladu se schválenou Konceptí prevence kriminality na léta 2016 – 2020. Na území města Chotěboř z celkového počtu obyvatel žije zhruba 1/5 dětí a mladistvých, v Chotěboři žije statisticky významné procento školních dětí. Jedinci této sociální skupiny se mnohdy cítí ohroženi kriminalitou a často neumí dobře vyhodnotit rizikové faktory svého chování. Proto je třeba vhodně a aktivně působit na tyto obyvatele, abychom eliminovali jejich ohrožení. Hlavním cílem projektu je nabídnout vhodnou činnost, která by zapůsobila na potenciálně

Ohrožené školní děti. Jedním z prostředků k dosažení vytýčených cílů je realizace cyklu interaktivních besed z oblasti právního vědomí, rozložených do příslušných tematických celků. Dalším cílem je pak samotnou realizací školních a oblastního kola oslovit další školy z okolí Chotěboře, potažmo kraje Vysočina.

Dny města – jedná se o akci pořádanou městem v polovině měsíce června. Návštěvníky každoročně čeká bohatý kulturní program (koncerty známých i neznámých kapel a zpěváků, včetně dětských účastníků; šermíři, kaskadéři, prezentace místních zájmových spolků a mnoho dalšího). Doprovodné akce probíhají také na letišti Dobkov.

Vánoce u kašny – akce pořádaná každý rok na začátku adventu, bohatý kulturní program je ukončen slavnostním rozsvěcením vánočního stromečku.

Řemeslné trhy - Město Chotěboř pravidelně dvakrát do roka pořádá řemeslné trhy (na jaře Jarní řemeslný trh, na podzim Posvícenský řemeslný trh). Vždy se jedná o velice povedenou akci s názornými ukázkami rukodělných prací a činností.

- občanský sektor (nestátní neziskové organizace - dobrovolníci, odbory apod.); Město Chotěboř dlouhodobě podporuje a má i nadále zájem podporovat činnost těchto organizací, které přispívají k tvorbě prorodinného klimatu města:

osadní výbory města (mimo jiné podpora dětských dnů, slavností, aj.)

Aeroklub Chotěboř, z.s., Počátky 67

Automotoklub v AČR Chotěboř, Sobíňov 250

BOX Chotěboř z.s., Krále Jana 388, Chotěboř

Caleb's Heart, z.s., Trčků z Lípy 58, Chotěboř

Canisterapeutické sdružení KAMARÁD, z.s., Pohled 10

Centrum pro neslyšící a nedoslýchavé kraje Vysočina, o.p.s., Úprkova 4340/6,
Jihlava

Český svaz chovatelů ZO Chotěboř, Sokolohradská 1043, Chotěboř

ČSCH – klub králičí hop, Sokolohradská 1043, Chotěboř

Český rybářský svaz, z.s., místní organizace Chotěboř, Lazební 206, Chotěboř

Český svaz včelařů, z.s., základní organizace Chotěboř, Jabloňová 1341,
Chotěboř

Dobrá společnost, o.s., Hromádky z Jistebnice 607, Chotěboř

DoubraVan – smíšený pěvecký sbor, Buttulova 74, Chotěboř

FC Chotěboř, z.s., U Stadionu 66, Chotěboř
FOKUS Vysočina, z.ú., 5. května 356, Havlíčkův Brod
FK Boca Chotěboř, Krále Jana 1328, Chotěboř
Gymnázium Chotěboř, Jiráskova 637, Chotěboř
Hokejový klub Chotěboř, z.s., Svojsíkova 333, Chotěboř
Jimedis, z.s., Pávov 11, Jihlava
Junák – Středisko Doubravka, Svojsíkova 253, Chotěboř
KČT, odbor Havlíček Havlíčkův Brod, Dolní Krupá 32
Klára pomáhá, z.s., Mladá 115/8, Brno
Klub biatlonu Chotěboř, p.s., Krále Jana 129, Chotěboř
LA team Chotěboř, z.s., U Nádržky 1308, Chotěboř
LMK Chotěboř p.s., Severní 1148, Chotěboř
Oddíl Moderního sportovního karate Chotěboř, z.s., Železnohorská 826,
Chotěboř
Pionýr z.s., Pionýrská skupina Mláďata, Zahradní 1376, Chotěboř
Podpůrný spolek Svornost, Za Vlasárnou 264, Chotěboř
Potravinová banka Vysočiny, z.s., Barborka 1191, Ledec nad Sázavou
SH ČMS – Sbor dobrovolných hasičů Dobkov, Dobkov 49
SH ČMS – Sbor dobrovolných hasičů Chotěboř, Hromádky z Jistebnice 1709,
Chotěboř
SH ČMS – Sbor dobrovolných hasičů Klouzovy, Klouzovy 36
SH ČMS – Sbor dobrovolných hasičů Příjemky, Příjemky 65
SH ČMS – Sbor dobrovolných hasičů Střížov, Střížov 86
SH ČMS – Sbor dobrovolných hasičů Svinný, Svinný 86
Schod – divadelníci, Drtinova 575, Chotěboř
Spolek Berla, Za Vlasárnou 370, Chotěboř
Spolek pro obnovu varhan v kostele sv. Jakuba staršího, apoštola, Trčků z Lípy
61, Chotěboř
Spolek pro rozvoj svobodného vzdělávání, z.s., Libická Lhotka 11
Spolek přátel železnice v Chotěboři, ul. 5. Května 491, Chotěboř
Spolek Seniorklub, Trčků z Lípy 62, Chotěboř
Sportovně střelecký klub ČSS, z.s. – SSK Chotěboř, Jiráskova 636, Chotěboř
Sportovní klub Chotěboř, Železnohorská 801, Chotěboř
SRPŠ při ZUŠ Chotěboř, Nám. TGM 322, Chotěboř
Svaz tělesně postižených MO, Trčků z Lípy 62, Chotěboř
Taneční centrum Chotěboř, Víška 34
Tělovýchovná jednota TJ CHS, z.s., Tyršova 794, Chotěboř
Unie pečujících z.s., Klecandova 24, Brno
Václav Chalupa (Divadélko DIK), Střížov 59
VOŠ, OA a SOUT Chotěboř, Na Valech 690, Chotěboř
Základní organizace Českého zahrádkářského svazu Chotěboř, Krále Jana 63,
Chotěboř

ZŠ a PŠ Chotěboř, Hradební 529, Chotěboř

Na financování registrovaných sociálních služeb má město Chotěboř zpracovány Zásady města Chotěboře na poskytování příspěvků na vyrovnávací platbu z rozpočtu města Chotěboř, kdy jsou jednotlivé služby od roku 2017 podporovány nediskriminačním jednotným přístupem ke všem poskytovatelům bez ohledu na jejich právní formu. Jedná se o transparentní, zpětně ověřitelné poskytování dotací.

Ostatní dotace se poskytují dle pravidel Program pro poskytování dotací městem Chotěboř v oblastech tělovýchovy a sportu, sociálních služeb a zdravotnictví, kultury, ostatní zájmové činnosti, památkové péče a požární ochrany.

- média

Město Chotěboř vydává zpravidla dvakrát do měsíce zpravodaj města Chotěboře Chotěbořské Echo, na jehož stránkách jsou pravidelně zveřejňovány různé informace související s městem. Je zde poskytnut i prostor zprávám související s prorodinnou politikou města.

- široká občanská veřejnost

Poznámka k aktérům rodinné a seniorské politiky města Chotěboř:

V této koncepci nejsou uvedeny instituce zřizované jiným subjektem, které se rovněž podílí na rodinné a seniorské politice města Chotěboř (praktická škola, dětské domovy, sociální služby, aj.)

Ve městě Chotěboři je dále v blízké budoucnosti plánováno poskytování pobytových služeb péče o seniory (domov pro seniory, domov se zvláštním režimem a odlehčovací služba), a ambulantní služby péče o seniory (denní stacionář) v nově vybudovaném Domově pro seniory v Chotěboři. Zřizovat a provozovat shora uvedené služby bude externí dodavatel.

Další externí dodavatel plánuje ve městě Chotěboři poskytování pobytových služeb péče o mentálně postižené.

4. Konkrétní opatření

- Účast na soutěži Obec přátelská rodině a seniorům;
- Jako podpůrné orgány samosprávy města jsou zřízeny sociální a zdravotní komise, kulturní a zájmová komise, sportovní komise, které se mimo jiné zabývají i rodinnou a seniorskou politikou;
- Je zřízena Komise pro sociálně právní ochranu dětí města Chotěboř jako zvláštní orgán obce;
- Vyhlášení ceny města Chotěboř - při oceňování bude brán zřetel také na aktivity v rámci rodinné a seniorské politiky;
- Finanční i nefinanční podpora všech aktérů rodinné a seniorské politiky.

5. Použité zdroje a literatura

Potůček, Martin. Veřejná politika. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). 2005, 396 stran. ISBN 8086429504.

Koncepce rodinné politiky kraje Vysočina. Jihlava: Kraj Vysočina, 2017 - 2021, www.kr-vysocina.cz

Internetové stránky Českého statistického úřadu, <https://www.czso.cz/>

Tato koncepce byla projednána a schválena Zastupitelstvem města Chotěboř dne 27.03.2019 usnesením č. 89/4/ZM/2019.